

УДК 621.326

М.Ю. Керецман, К.М. Козак канд. техн. наук, М.Я. Грежинець

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ КОМБІНОВАНОГО ОСВІТЛЕННЯ ПРИМІЩЕНЬ

M.Yu. Keretsman, K.M. Kozak Ph.D., M.Ia. Hrezhynets

ENERGY EFFICIENCY OF COMBINED LIGHTING IN BUILDINGS

Оцінка енергоефективності різних систем освітлення ускладнюється тим, що вони з різною степінню ефективності здатні виробляти та розподіляти природне і штучне світло всередині приміщення.

Очевидно, що приміщення, які розташовані поблизу світлових отворів, освітлені найкраще. Зі збільшенням відстані від них економічно виправданими стають світлодіодні системи. Існують системи освітлення з використанням світлодіодів, які живляться від фотоелектричних панелей. Таке освітлення близьке за параметрами до освітлення світловодних систем природного світла. Як в першому, так і в другому випадку світло всередині синхронізоване з умовами зовнішнього освітлення. Призначення обох систем - постачати світло в глибину будівлі. В той час як освітлення приміщень залежать від параметрів природного світла зовні. Вночі ці системи не працюють. Світильники з світлодіодами, це поки що нове рішення, яке може стати стандартним в найближчі 5 років як тільки їх вартість знизиться на порядок.

В коридорах та приміщеннях де природного світла не вистачає в основному використовується штучне освітлення на основі теплових джерел світла, а для акцентуючого освітлення – світильники з світлодіодами. Системи освітлення з лампами розжарення на сьогодні вважаються застарілими, вони мають низьку світловіддачу (15 лм/Вт) і короткий термін служби (1000 год.), тому цілком закономірно, що економічність освітлення з лампами розжарення набагато гірша, ніж з іншими системами освітлення. Можна констатувати, що системи природного освітлення, які направляють і розподіляють світло в глибині будинку, як правило, економічно малоефективні. Вартість одиниці світлової енергії такого світла складає 11,94 – 16,06 € / (Млм · год) (крім випадків, коли в них використовуються легкі в обслуговуванні стандартні промислові елементи з високими оптичними властивостями). Економія електро-енергії при застосуванні таких систем рідко перевищує 1 € / рік на 1 м² площі, або менше 5 € / рік на 1 м² площі світлових отворів. Фасадні світлові отвори та вертикальні світлопройми будинків економічно доцільні, тільки тоді коли вони довговічні та не трудомісткі в обслуговуванні. Освітлювальні установки з лампами розжарення при безперервній експлуатації обходяться дуже дорого. В залежності від еволюції робочих характеристик, вартості фотоелектричних панелей і світлодіодів останні могли б ширше використовуватися в освітлювальній практиці, в тому числі в варіантах з безпосереднім живленням світлодіодів від фотоелектричних панелей. Аналіз показав, що при нинішніх цінах на світлодіоди і фотоелектричні панелі таке рішення буде найбільш дорогим 27,93 € / (Млм · год) при експлуатації на протязі року. Таким чином, на сьогоднішній день потрібно розвивати концепцію побудови будівель, в яких будуть використовуватись системи природного освітлення на базі світлових отворів (світловодів) комбіновано з фотоелектричними панелями і світлодіодами, це дозволить підвищити енергоефективність освітлення приміщень різного призначення.